

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХVI, БРОЙ 20

СОФИЯ, 1-15 НОЕМВРИ 2015 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

ЮБИЛЕЙ

Предал себе си на любовта Божия

Стр. 1, 4-5

ИНТЕРВЮ

Да се вслушваме в гласа на Църквата

Стр. 1, 6

ДОСТОЙНИ СВЕЩЕНОСЛУЖИТЕЛИ НА БПЦ

Слово в памет на отец Димитър от Дивля и негови събратя

Стр. 7

ПРАВОСЛАВИЕТО ПО СВЕТА

Албания, която не познаваме

Стр. 8

Знак на благодарност от българската държавност

Президентът на Р България Росен Плевнелиев награди Негово Светейшество патриарх Неофит с орден „Стара планина“ – първа степен, по случай неговата 70-годишнина и за изключителните му заслуги към България.

Официалната церемония се състоя на 5 ноември в Гербовата зала на Президентството на Република България. Награждаването стана с Указ № 205 на основание чл. 98, т. 8 от Конституцията на Република България, „за изключително големи заслуги към Р България“, подписан от президента Р. Плевнелиев и министър-председателя Бойко Борисов.

„Броени дни след един от най-светлите и извисени празници в българския календар – Деня на народните будители – имам честта да изпълня конституционното си правомощие и да връча

На стр. 3

ИНТЕРВЮ

ДА СЕ ВСЛУШВАМЕ В ГЛАСА НА ЦЪРКВАТА

Разговор с протоерей НИКОЛАЙ ДАНИЛЕВИЧ, заместник-председател на Отдела за външно-църковни връзки на УПЦ-МП

– Отец Николай, като християни знаем, че във всичките си дела следва да се ръководим от Словото Божие и примера на Господ Исус Христос, Който е Истина, Любов, Подателят на мира. Това ли са принципите, на които се изграждат междуцърковните отношения?

– Естествено ние, като православни християни, в нашите междуцърковни отношения трябва да се ръководим изключително от светото Евангелие, от заповедите, които ни е оставил Господ Исус Христос, от свещените канони, които представляват традицията на нашата Църква, формирана през вековете.

– Постигнали ли е единството на православните християни в Украйна? През юни т. г. вие с Бородеянски еп. Варсануфий присъствахте на събора на Украинската автокефална православна църква (УАПЦ) – една от двете неканонични православни църкви в Украйна. И там от името на Негово Блаженство митрополит Онуфрий отправихте призив към възстановяването на единството. Какво пречи на това единство?

– След избора на главата на Украинската автокефална църква митрополит Макарий, Негово Блаженство митрополит Онуфрий му отправи предложение

за начало на преговори с цел постигане на единство. Но преговори не започнаха по различни причини. Първо, защото УАПЦ водеше преговори с УПЦ-КП и този диалог се провали. Той трябваше да доведе до обединителен събор, който така и не се състоя. От друга страна, новото ръководство на УАПЦ започна да води не съвсем разбираема за нас политика. Веднага след упоменатото предложение на Негово Блаженство митрополит Онуфрий те неофициално ни дадох да разберем, че са готови да водят диалог, но в същото време приеха при себе си архимандрит Виктор (Бедя), клирик от нашата Църква, който беше под запрещение и го «ръкоположиха» за «епископ».

На стр. 6

ЮБИЛЕЙ

† ЙОСИФ, митрополит на САЩ, Канада и Австралия

Предал себе си на любовта Божия

Както е казано в светата Библия, „дните на нашия живот са седемдесет години“ (Пс. 89:9). Почти толкова време сме и ние заедно на земята с Негово Светейшество Българския патриарх Неофит. Познавайки го добре, ще си позволя да го поздравя с юбилея – ОТ АМЕРИКА – С ЛЮБОВ – и да споделя с всички вас неща, може би познати, но скъпи и съкровени.

На първо място ще се спра на неговия примерен живот, който сам по себе си е един отговор особено на младите хора, които питат: „А можем ли и как можем да живеем като православни християни днес?“ Да, едни счупат, че не може, други са егзотични, че това не е никак леко. А вие,

които сега четете написаното, погледнете внимателно Светейшия. Лесно ще Ви е: знаете живота му, познавате семейството му, видели сте дипломите му, чели сте словата му, чули сте гласа му, присъствали сте на службите му, облагодетелствали сте се с дарбите му, нямате нищо против кротостта

му, радвайте се да го виждате как говори за светлината и как хогу в светлината. Но за да се постигнат тези неща, за да живееш в пълнота православния живот, по гумите на свети Порфирий (Баїрактар), са необходими „две изисквания, които не бива да забравяме: смиреността и любовта“.

На стр. 4

ТРИ ГОДИНИ ОТ БЛАЖЕНАТА КОНЧИНА НА БЪЛГАРСКИЯ ПАТРИАРХ МАКСИМ

Заупокойна служба в
Троянския манастир за блаженопочившия
патриарх Максим

На 31 октомври в храма на Троянската св. обител, където е упокойното гробно място на блаженопочиналия Български патриарх Максим, Ловчанският митрополит Гавриил отслужи заупокойна св. Литургия заедно с архиепископи на БПЦ и в молитвено присъствие на свещейшия Български патриарх Неофит. След нейния отпуст съдържателно възпоменателно слово за патриарх Максим произнесе игуменът на Троянския манастир Велички епископ Сионий.

натов, а хорът при Руската църква в София изпя песнопенията на св. Литургия и панихидата.

Присъстваха множество православни християни, които заедно със свещеночалието отдадоха почит на патриарх Максим, който с дълготърпението си придоби благоволение пред Бога и в продължение на 41 години бе стълб на светата ни Българска православна църква, преждайки я успешно през сложните десетилетия от края на 20-и и началото на 21-ви век. Ще го запомним с монашеската му скромност и непосредственост, както и с добронамереното пастирско отношение към всеки един човек.

Поклон пред Максим, патриарх Български – мъдрият първосветител и неуморния молитвеник пред Света Троица за целия български народ!

Бог да упокои душата му и да го озари с милостивата светлина на Своето спасение! Амин.

В памет на преселилия се от нас преди 3 години Български патриарх Максим бе отслужена панихидата от Негово Светейшество Българския патриарх Неофит. Съслужи му синодалните митрополити Григорий Великотърновски, Гавриил Ловчански, Амвросий Доростолски, Йон Варненски и Великпреславски, Серафим Неврокопски, Наум Русенски, епископите Велички Сионий и Браницки Григорий, архим. Герасим – гл. секретар на Св. Синод, архим. Симон – игумен на Бачковския манастир, архим. Филип Василцев – представител на Руското подворие на Московската патриаршия у нас, ставр. ик. Нелуц Опря – представител на Румънския патриарх у нас, свещеномонаси и свещеници на БПЦ.

Утряната бе огласяна от източноцърковен хор под ръководството на Л. Иг-

Заупокойна служба в храм „Св. вмчца Марина“
в София

На 6 ноември преди три години се представи в Господа приснопамятния Български патриарх Максим. На 6 ноември 2015 г., в столичния митрополитски храм „Св. вмчца Марина“, в двора на Софийска св. митрополия, бяха отслужени заупокойна св. Литургия и панихидата в памет на най-дълго първосветителствалия Български патриарх, опазил единството на светата ни Църква.

С благословението на Негово Светейшество

Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит богослужбите бяха възглавени от Браницки епископ Григорий – викарий на Софийския митрополит. В св. Литургия му съслужиха Негово Високопреподобие архим. Герасим – гл. секретар на Св. Синод, ставр. ик. Ангел Ангелов – протосингел на Софийска св. митрополия, и митрополитският протодякон Иван Петков. В панихидата се включиха и Негово Високопреподобие архим. Алексий – ефимерий на Драгалевския манастир, ик. Кирил Дидов – ду-

ховен надзорник на Софийска епархия, и свещ. Захарий Димитров.

В храма съмолитстваха патриарх Неофит и митрополитът на САЩ, Канада и Австралия Йосиф, както и духовници от Софийска епархия, игуменката на Самоковския девически манастир майка Пелагия, синодални и митрополитски служители, сред които Теодор Атанасов – многогодишният началник на кабинета на Българския патриарх Максим и на нездравствания Български патриарх и Софийски митрополит Неофит, православни миряни.

Благоговейно, мирно и топло се възнасяха молитвите им към Бога за упокоение и спасение душата на блаженопочиналия патриарх Максим, чийто пример за всеотдайност към Бога, Църквата, Отецеството и народа Браницки епископ Григорий призова да следваме като висок и богоугоден пример за подражание.

Десислава ПАНАЙОТОВА

Възпоменателно слово

„Живеем ли – за Господа живеем, умираме ли – за Господа умираме; следователно, живеем ли, или умираме – Господни сме“.

(Рим. 14:8)

Ваше Светейшество, Ваши Високопреосвещенства и Преосвещенства, богоносни отци, възлюбени в Господа братя и сестри, Изпълниха се три години от блажената кончина на приснопамятния Български патриарх Максим, години изпълнени с тъга и скръб по непрежливия ни първоиерарх, ангела на Българската църква, светителствал и богомъдро управлявал спасителния кораб на българското православие в продължение на 41 години.

Във времето на своето равноапостолюшко и мъченическо служение патриарх Максим показа на клира и народа как се живеят евангелските добродетели, как се отстояват правата на Църквата, как се благоговестно Слово на Спасението в дни на гонение и духовен гнет. Той проповядваше на поверения му от Бога народ със смиренност и мъдрост, с присъщата му светоотеческа ревност и бащинска обич, милваше обидените, насърчаваше съкрушените, подкрепяше падналите и в чистотата се радваше на преуспяващите в праотеческата вяра.

Патриарх Максим в най-съвършена степен подражаваше на Всевладиката Христа, Който е Добри-

ят Пастир, а „добрият пастир полага душата си за овците, а наемникът, който не е пастир, комуто овцете не са негови, вижда вълка, че иде, оставя овците и бяга“ (Йоан. 10:11-12). Той не избяга и не се предаде, дори пред лицето на най-страшните изпитания. Той с равноапостолюшко смирение понасяше всички хули, удари и нападки от злоначалниците и светоуправниците на тъмнината.

В словото си при неговата архиерейска хирогоната през 1956 година, ръководеният го Български патриарх Кирил, позовавайки се на Свещ. Писание и предчувствайки тежкото и изпълнено с изпитания негово служение, нарича епископа *свещт на Църквата, стожер на истината и немлъкваца уста на правдата и мира*. Слова станали основополагащи в цялото архиерейско служение на бъдещия патриарх Максим. Думи, които той до последното си издихание изповядваше, наставлявайки с тях целия освещен български клир.

Св. ап. Павел казва: „Такъв Първосвещеник ни и трябваше: свет, незлобив, непорочен, отделен от грешниците и станал повисок от небесата...“ (Евр. 7:26), думи, които напълно намират отражение в приснопамятния патриарх Максим.

В проповедите и поученията си, в разговорите си с народа той винаги показваше високите си богослов-

ски познания и чист православен мироглед, чрез който той стана пример на поколения български богослови.

Българският народ никога няма да забрави кроткия му нрав и отеческа усмивка, както и благостта на словата му и богозарените му богослужения и проповеди.

Този народ, това богочрачно паство и днес прекланя глава и колена пред гроба на любимия пастир и изповядва, че патриарх Максим пътя извървя и вярата опазил, при това не само своята вяра, а вярата на всички нас.

Ваше Светейшество, Ваши Високопреосвещенства и Преосвещенства, богоносни отци, възлюбени в Господа братя и сестри,

Нека днес, когато всички ние сме се събрали в последния земен дом на блаженопочиналия Български патриарх Максим, старославната Троянска света обител, в изпълнение на думите на апостола: „Винаги се радвайте“ (1 Сол. 5:16), да обрнем тъгата и скръбта в пасхална радост и молитвен зов за упокоение в надежда за възкресение и вечен живот.

Вечна и блажена да бъде паметта на приснопамятния Български патриарх Максим!

Бог да го прости! Амин!

† Велички еп. СИОНИЙ
31.10.2015 г.

Троянски манастир

Панихидата за патриарх Максим в Пловдив

На 31 октомври в митрополитския храм „Св. вмчца Марина“ в град Пловдив Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Николай отслужи възпоменателна панихидата за упокоения се български първосветител – приснопамятния Български патриарх Максим.

В словото си за блаженопочившия Български патриарх Максим архиепископ се обърна към пригостяващите с думите: „Времето неумолимо отминава, но в благодарната памет на всички нас, на благочестивия наш народ ще пребъде всякога благословен молитвеник спомен за чистия живот, за искрената и дълбока вяра в Бога, за непоколебимата надежда и любов към Бога и към повереното му паство. Никога няма да забравим любимия наш отец Максим, патриарх Български. Всякога, вглеждайки се в неговия образ, молитвено спом-

няйки си за него, ние се насърчаваме и възновяваме в търпение, в смирение, в благодат и твърдост в извършване на своето архиерейско и пастирско служение. Много от това, което ние имаме в Църквата, от което се възползваме в нашето служение, преди всичко мира сред клира, благоговението сред паството, ние дължим на подвига, на достойното служение на нашия отец Максим, патриарх Български, който в трудните години на войнствания безбожен атеи-

зъм и след това, в страшните години на демокрацията, които разделиха родната ни света Църква, Негово Светейшество Българският патриарх Максим нелекия път на своето служение извървя достойно. Вярата опазил – не само своята, а на поверения му от Бога народ и сега вярвам, че Бог го е дарил с венеца на вечния и блажен живот.

Бог да го прости! Вечна и блажена да бъде паметта му. Амин!“

Пловдивска
митрополия

От стр. 1

най-високото държавно отличие на духовния водач на българския народ – Негово Светейшество Неофит, патриарх Български и митрополит Софийски – каза президентът Плевнелиев в своето слово и под черта: „Това отличие е скромнен израз на огромната ни признателност, Ваше Светейшество, за дългогодишното Ви безкористно служение на българския народ. Това отличие е знак на благодарност от българската държавност за вашето мъдро ръководство на Българската православна църква!“

Държавният глава припомни, че в своя забележителен път патриарх Неофит винаги достойно е отстоявал единството на Църквата, като се е водил от мисълта за благото на миряните. От избирането му начело на Българската православна църква той неведнъж с много любов и такт, често далеч от светлината на прожекторите, наставлява и подкрепя нуждаещите се, призовава народа към състрадание и разбирателство.

Сред заслугите на патриарх Неофит президентът изтъкна укрепването не само на православната вяра, но и на традиционното добрите отношения между водещите вероизповедания в България; заслугите на Негово Светейшество като диригент на Софийския свещенически хор и като преподавател по източно църковно пение и богослужбена практика в Духовната академия за съхраняването и развитието на съкровищницата на българското православно песнопение и певческо изкуство; както и факта, че Негово Светейшество отдава години от живота си на преподавателска работа, която превръща в своя мисия.

„Истински ерудит, личност с обаяние и несъмнено присъствие, той оставя трайна следа като ректор на Духовната академия и като духовен учител на младите. С неговото име е свързано възстановяването на Богословския факултет на Софийския университет“ – каза г-н Президентът. Той каза още, че през целия си духовен път: като Левкийски епископ, като председател на църковното настоятелство на храм-паметника „Св. Александър Невски“, като митрополит на Доростоло-Червенската, а по-късно на Русенската епархия, а днес вече и като глава на Българската православна църква, патриарх Неофит продължава да печели уважението и любовта на миряните и винаги да служи отдадено и с мисъл за единството на Църквата и добруването на българския народ.

Сред особените заслуги на патриарх Неофит президентът упомена и неуморната му работа по възстановяването и изграждането на нови храмове, в които православните българи да търсят духовен мир и упование.

В заключение г-н Президентът подчерта, че „днешната церемония е знак за дълбокото уважение към личността на патриарх Неофит, но и признанието за изключителната роля на Българската православна църква за опазването и духовното израстване на българския народ през вековете“.

„Неведнъж във времена на бури и изпитания нашата Църква изпълнява историческата си мисия на духовна опора и надежда. Днешният свят ни изправя пред не по-малко сериозни кризи и ни напомня за изключителната нужда от духовни водачи, които с авторитета си да ни помагат в търсенето на доброто и смисъла и да ни насочват в правия път“ – каза той.

„Имах честта като държавен глава да присъствам на Вашата интронизация, като Ви пожелах „със скромност и съзнание за дълг, с посветеност, визия и доброта да спечелите искрената почит на

Знак на благодарност от българската държавност

християните и на цялата общественост“. Днес във Ваше лице българският народ има своя мъдр на пътственик и духовен водач, който ни води по пътя на народното единство и разбирателство“ – подчерта президентът Росен Плевнелиев.

От свое име и от името на целия народ той пожела на Светейшият патриарх здраве и воля в името на благото на Българската православна църква и добруването на българите. „Господ да Ви дава сили още много, много години да ни водите по пътя на духовното израстване, обединението и човешкото развитие на българите! Сигурен съм, че все така с любов и мъдрост ще продължите да оставяте ярка дияра в сърцата на всички българи и в обществената живот на страната. На многая лета!“

В отговор Негово Светейшество Българският патриарх Неофит благодари от сърце за честта, която му се оказва и за високата оценка на скромните му трудове и под черта, че инициативата за награждаването идва от изтъкнати интелектуалци и общественици и бе подкрепена от бъл-

гарското правителство, го задължава още повече да влага и занаяпред всичките си сили за благото на повереното му паство и благочестивия български народ. „Ние ви уверяваме, че това най-високо държавно отличие за нас е голяма чест и духовна радост и то ще ни стимулира да работим още по-усърдно за благото на Църквата и Отечеството!“ – каза Светейшият патриарх.

Патриарх Неофит каза още, че в своето патриаршеско служение е воден от разбирането, че „когато Бог ни е възлюбил такава отговорност, трябва да приемаме своя пост като служение на ближните, да се грижим за благоденствието на онези, които Бог ни е поверил, защото „от всекиго, комуто е много дадено, много и ще се иска, и комуто много е поверено, от него повече ще се изисква“ (Лука. 12:48)“.

„Ако се вгледаме в историята, ще забележим, че народните водачи, които спомняме с възхищение и благодарност, имат една обща характеристика: жертвено служение в името на Църквата и Отечеството, в изпълнение на евангелската заповед за любов към Бога и ближния – каза патриарх Неофит. – Онази любов, която е дълготърпелива, пълна с благодат, не завижда, не се превъзвисява, не се гордее, не безчинства, не дири своето, не се сърди, зло не мисли, не се радва на неправда, а се радва на истина; всичко извинява, на всичко вярва, на всичко се надява, всичко претърпява (1Кор. 13:4-7). Ако имаме такава любов, Бог ще ни придаде мъдрост, разсъдителност, сили, добри съработници, за да вършим достойно възложено то ни служение и ще увенчае с успех трудовете ни. Христос е примерът, който всеки човек трябва да следва. Той е идеалът, към който трябва да се стремим. На Него трябва да подражаваме“.

Предстоятелят на БПЦ изрази задоволството си, че днес все повече политици разбират определящата роля на вярата за светогледа и ценностната система на хората, за отношението им към техните ангажименти като граждани на страната и членове на обществото, за целия им живот. „Нашето разбиране е, че доколкото православните християни, вярващите хора, са и граждани на България и неотделима част от нашето общество, доколкото грижата за човека е обща грижа на Църквата и Държавата. Нравствеността, съхраняването на традиционните ценности и семейството, културното ни наследство, мирът, справедливостта и съгласието в обществото са обща грижа на духов-

ната и светската власт! – каза той и заключи – Ето защо Църквата и Държавата могат още по-активно да си взаимодействат в социалната сфера, в образованието и възпитанието на подрастващото поколение, в поддържането на храмовете и манастирите – паметници на културата и др. Колкото по-активно е това взаимодействие, толкова по-здраво ще бъде нашето общество, толкова по-пълноценно в духовно-нравствено, интелектуално, културно и социално отношение ще живеем“.

В заключение патриарх Неофит още веднъж благодари на г-н Президента и инициаторите за високата чест да бъде отличен с орден „Стара планина“ и отправи молитва към Бога: „Да ви укрепява във вашите трудове, а нас да освещава и наставлява, та да носим достойно първосветителското служение, което ни е възложено!“

На официалната церемония в Гербовата зала на Президентството присъстваха председателят на Народното събрание Цецка Чацева, представители на правителството на страната – министри, нач. на кабинета на премиера Анжелина Тотева и директорът на Дирекция „Вероизповедания“ Емил Велинов, председателят на БАН акад. Стефан Воденичаров и представители на Българската православна църква.

При награждаването светейшият патриарх Неофит бе придружаван от високопреосвещените митрополити Ловчански Гавриил, Доростолски Амвросий и Варненски и Великопреславски Йоан, викария си Бранички еп. Григорий, главния секретар на Светия Синод архим. Герасим, нач.-отдел „Богослужбени“ архим. Дионисий, нач. на кабинета на патриарха Теодор Атанасов, нач.-отдел „Връзки с обществеността“ Александра Карамихалева, своите секретари Ангел Младенов и Андрей Касабов, юриста на Св. Синод Мария Кьосева и др. Скъпи гости на церемонията бяха братът на патриарх Неофит доц. Димитър Димитров и племенникът му Стефан Димитров. Сред поканените бяха и д-р Горан Благоев, автор и водещ на предаването „Вяра и общество“ – БНТ, Аделина Филева, директор на Софийската градска художествена галерия, и публициста и драматург Велислава Дървева – членове на инициативния комитет за отличаването на патриарх Неофит с високото държавно отличие.

Инициатирано от група интелектуалци и общественици, на своето заседание от 1 октомври правителството на България взе решение да предложи на българския президент да отличи Негово Светейшество патриарх Неофит с орден „Стара планина“ – първа степен, по случай неговата 70-годишнина и за изключителните му заслуги към България. В мотивите за награждаването се изтъква, че „от избирането му начело на Българската православна църква Негово Светейшество патриарх Неофит неведнъж се прояви като истински духовен пастир на своето паство. С любов и много такт, често деликатно и далеч от суетната светлина на прожекторите, той наставлява и подкрепя нуждаещите се по спасителния път към Бога, призовава нацията към любов, единство и състрадание в дните на обществени изпитания и природни катаклизми“.

След официалната церемония за гостите бе даден кратък прием. Нарушавайки обичайния протокол, президентът Плевнелиев изпрати Негово Светейшество Българския патриарх Неофит до парадния вход на сградата на Президентството и съвместно се сбогува с Предстоятеля на БПЦ.

Последва прием в Патриаршеския дом.

Александра КАРАМИХАЛЕВА

ЮБИЛЕЙ

Предал себе си на Любовта Божия

От стр. 1

Семейството

Животът на патриарх Неофит е живо свидетелство за постоянната грижа на Бога към нас. Свигемел съм от мащии как Бог го възразява от гетството, насочва го по пътя, по който да върви, ръководи го, около Божие е над него (Пс. 31:8). Както казва Псалмопевица, Бог Виджа човека, образуван в дълбочината на майчината му утроба (Пс. 138:16, 13).

Не по-малко е значението на майката, мози свят помощник на Бога за раждането на човека – заплова голяма е отговорността за духовния строй на Неоново Семейство и на неговата незабравима майка, защото знае и че, каквото изпътва майката като бременна, същото изпътва и младеецът в утробата ѝ. Ако майката не желае чедото си, ако не го обича, младеецът чувства това и трагичната съпътства детската душа през целия живот. И обратното, когато майката е изпълнена с радост, мир и обич, тя тайнствено предава на раждания си всички тези неща.

Най-важно, което е предала майката на патриарха на своите деца – Димитър и Симеон, е молитвата, тъй че за синовете ѝ било лесно и приятно да четат и пеят още като деца псалмите, църковните песни, както и да живеят православен живот. Наистина, колко любаво е човек да има благословен и въреща майка! Вярвам, че и сега се ражда с отговорност и чистота си да бъде майка на патриарха на Българската църква. Всяка майка патриарх на Българската църква трябва да бъде майка на патриарха на Българската църква. Но като я слушаш прикълбе колко мило му вървеше „че до!“ – се насъзява и благозвучен преган, заради което и на нея се стичае слеза Ела не за свой терни сун. Така че и аз се облагодетелствах духовно от тази благочестива жена, която понавман на своя проskomидия заедно с родката си майка. До ден-нешен сме и духовни братя с Неоново Семейство, а с маестро Димитър Димитров и по-

настоящем си казваме постарому „братме“...

Така че, макар и сирачето по баща, патриарх Неофит и брат му Димитър са продължили онова, което майка им предава още от утробата си, а впоследствие развива с възпитанието му. Накратко речено, детето расте и се развива, но неговото „дно“ не се изменя. Това Важи и за най-обикновените неща в живота. Православният начин на живот на родителите особено богжава децата от техните проблеми. Наистина, много може да направи молитвата на майката за благоденствието на детето.

Студентски години и призив към монашество

Две години живях заедно със Симеон Николов Димитров (светското име на патриарх Неофит) като професорски стипендиант във В Троице-Сергиевата лавра, където се помещава Московската духовна академия и семинария – той по Църковна музика, а аз по Пасторско богословие.

По всичко личеше още тогава, че той беше роден за монах, защото през цялото си обучение се спаряваше да разбере духа на монашествата във Лаврата, на преподавателите и на учащите се в Духовната академия и семинария. Служил, всяка вечер и сутрин, ги научи почти наизуст, както и молитвите пред и след сян. Запознал, като се завърна, като се назначил на си в София, той като преподавател в Духовната академия могаз и аз като протосинел на Софийската митрополия, помолах най-настоятелно патриарх Максим само да го погъкна да поеме пътя на монах, тъй като желанието беше почти узряло. Дядо Максим обаче не беше такъв човек. Той щеше да бъде лична съветница и сянка на духовни творения, мостоятелното решение. Господ благослови тази работа да свърши нашите старец – архимандрит Геласий (Бог да го помилва!).

За радост, и майката на дяро Неофит спомена много, нейният син ипогряк Симеон да стане монах

Неофит. Когаз я попитах на една служба в Дивотинския манастир дава ли си момчето на служба Бозу като монах, тя ме позледна и с мила усмивка ми рече: „Отец-протосинел, Бог както наредил!“ И се радваше, когато в Троянския манастир преди 40 години Вторият и син сме ни камертонна с кадидница. Това дяро Неофит стори доброволно, без всякакви примамки, за което ме откупукуваха хористите и особено хористките в софийските църкви могаз.

В служба на Църквата

Служението на дяро Неофит при патриарх Максим беше ползотворно. Той проявяваше послушание и никога не му противоречеше. Патриарх Максим му вървеше и заплова дяро Неофит е единственият духовник в БПЦ, който е получил всички назначения, повишения и ръкоположения – от монах до председателства за седанятия на СВ. Синод (когато патриархът не беше в състояние) – лично от патриарх Максим. Макар че публично дяро Максим никога не го хвалеше, а по евангелски поучтаваше, че сме длъжни да вършим служба, за които ни хвалят. Свѣтвите му да разбираше волята Божия и да бъде скромни и смирени. Разказваше за своя опит, как призовавал Господ за го дарила с духовни сили, за да Го обича повече. Това, разбира се, не беше нещо ново за дяро Неофит, защото той беше слушал същите съвети от многообичаната си майка, леля Стефанка, която обичаше да ни казва: „Бог да Ви възнагаради, оп Неоо очаквател похвал, не от човеци!“

Тайната на духовния живот на патриарх Неофит се крие в молитвата, богослужението, пенито, писането на ноты, чепенето на духовни творения, както и послушанието на самата Църква, винаги изпълнявано с любов. Това негово благословено послание го възнараждаваше дори при промяната на живот на патриарх Неофит с лаврийска хор на архимандрит Матей, след който носейки големи метален

Левкийски епископ Неофит, 1985 г.

ществено и често не разполага със себе си, той търси Бога и обича често да остава насаме с Неоо. Достойно беше служението на дяро Неофит около патриарх Максим и епископ Партевий Левкийски, който беше негов близък примамки, за което ме откупукуваха хористите и особено хористките в софийските църкви могаз.

Често служехе. Дядо Максим ни се радваше, че обичахме да служим много често извън София. В Славояц, Бустритца, Калоян, Троянския манастир, Гранчишка манастир, Самковския манастир, настари „Семетте презтока“, Кюстендил, Брезница, Дупница, Ихтиман, та дори в Акрон, Торонто, Монреал – никога няма да забравят чудния дяро Неофит! Народът ни се радваше. Вървяхме в онова време виджа във младостта си надеждата, че Църквата ни ще бъде жива. И ние се съревновихахме кой по-хубаво да служи, да проявява, да пее.

Понякога как около коледната и новоогозишана ела в Московската духовна академия нашият български дует с дяро Неофит беше фаворит. Незабравими са останат моменти на нашето изпълнение на „Достойно ест!“ на йерогаки Инатый – Васил Левкий, „Все упование!“ от Петър Динев, „Россия, мя в сердце твоем!“ в Московската духовна академия и го денем помнит как изпълнявахме песента „Авось!“

Няма да забравя също знаменития изпълнен концерт на дяро Неофит с лаврийска хор на архимандрит Матей, след който носейки големи метален

сия патриарх Пимен лично го удостои с първия „Знамен камертон“.

Преподавател

Знаем, че патриарх Неофит беше преподавател в Духовната академия. Той държеше, както и досега, на практичните неща в живота, които, ако се проявяват, трябва да се изпълняват. И най-вече на молитвата и богослужението. Камо патриарх продължава да се млади за духовните си чега и ако нкой го помола за молитва, той никога не го забравя.

Камо Всички нас и патриарх Неофит също грешни. Но будейки предстелен на Църквата, той носи отговорност прег Боза за нея и заплова и престоятелствата му молитва така че Божия престол. Така че, когато по време на богослужението казваме: „По молитвите на свѣтешния наш отец Неофит, Господу Иисусе Христе, Божие наш, помилвай и спаси нас!“, Бог действително чува малци църковна молитва.

Нека обаче не се забравяваме само с неговите молитви, защото той се нуждае и очаква взаимно и нашете. Затуй не се уморявайте от молитвата. Когаз се молим за нашия Патриарх, ние се молим и за цялата Църква, на която Господ го издана за престопа, за цялото паство: Гранчишка манастир, Самковския манастир, настари „Семетте презтока“, Кюстендил, Брезница, Дупница, Ихтиман, та дори в Акрон, Торонто, Монреал – никога няма да забравят чудния дяро Неофит! Народът ни се радваше. Вървяхме в онова време виджа във младостта си надеждата, че Църквата ни ще бъде жива. И ние се съревновихахме кой по-хубаво да служи, да проявява, да пее.

За единството на Църквата

Голяма заслуга има дяро Неофит и за успеха в църковните борби по време на разкола. Когаз бляжениопопийстат патриарх Максим опитстваше по болест, дяро Неофит беше в разгара на конфликта и сполучливо се старееше да защищава правдата като пръв декан на Богословския факултет, като викарый на Софийската митрополия и като главен секретар на СВ. Синод, през което служение се завърнахме в Синодната палата.

Понякога случва, когато след света Амураин ведно със старците решиме да извършим липия очко патриаршеската катедра. Ние с дяро Неофит водемешествито, дбвмата носейки големи метален

кръст от светия престол. В края на обиколката двамата не виджахме в храма, а продължихме с народа към сградата на СВ. Синод, която беше окупирана от разколниците, заредана с Вържета и се охраняваше от официалната власт. Несполучлив беше опитът ни да влезем в дома си, защото срещаме на отвътре пръскаха със съзотВорен

Митрополит Соборният причтияея иерарх Неофит, 1975 г.

спрей, пк и специална полиция дойде за охранява своите.

Веднъж след венощино бгдене в СВ. Александър Невский ни спря една група хора, надрошли с ресиде от цяла България на протест около Народното събрание, и ни попитаха: „Абе, отци, защо не ни поведете в Борбата, ами стоите настари?“ Дядо Неофит ми рече: „Дядо Иисусе, поговори ти с тях“. Поплах за тогаз: „Откъде сте, добри хора? Какви сте?“ Отговориха ни: „Учили сте от Добруджа“. „И търсите Бога?“ – ми попитаха аз. – Ами ние с дяро Неофит току-що приключихме бгденето в храма. Обръщаме се няколко пъти към народа, но Вас не Ви видяхме“. Те се споледяха и си прогумаха един-друг: „Да, правих са опитте. Ние не ходим на църквата“. Рекох им: „Тогава, като догдете на църква и Ви видим с нас, бгдете сиурни, че Ви поведат на тучни пасбища и ще останете доволни. Бгдете здрави и Господ да Ви пази!“

Понякога случва на излизане от Богословския факултет прег забвението на Неофит беше в разгара на конфликта и сполучливо се старееше да защищава правдата като пръв декан на Богословския факултет, като викарый на Софийската митрополия и като главен секретар на СВ. Синод, през което служение се завърнахме в Синодната палата.

Понякога случва, когато след света Амураин ведно със старците решиме да извършим липия очко патриаршеската катедра. Ние с дяро Неофит водемешествито, дбвмата носейки големи метален

вахме да не се закачи с попове! Ха сега, заслужи на срам! Извни си!“

И още един случай. След концерт на Свѣщенческия хор, воден от архимандрит Неофит, в митрополитския салон, старият ни преподавател по апологетика г-н Александър Величкий извика с висок глас: „Кой казва, че сме слаби? Последните отец-дирегента колко е силен!“ Неоо, на отец-дирегента, беше и заслужава да издадем грамфонна плоча на Свѣщенческия хор през комунистическо време. Когаз посетиме хората, от които завбисе разрешението, един от тях рече: „Ето, това се казва църковно пенне: здрав, мъжко, мелодично!“ А дяро Неофит догълни: „Защото е изплето от свѣщенци на Господ!“

Спомням си един разговор след избора му за патриарх. Той вече беше почувствал тежичкия кръст не само на бялата епанокхамийка, златната патриаршеска корона, железната патриаршеска жезл, прите патриаршески инсигнии, зелена патриаршеска мантия, специалния посох, но и на първоосветителската си отговорност. И сподели мътракчи:

Кръстът на Патриарха

„Камо че да бже добрее и аз да си бях дах от Бог“. Аз го позледнах изпателно: „Аз що не го направи, когаз му беше времето, както направих аз?“ (Исторически след години ще има да се чуят и майт как майа осем от четирнадесетте митрополити не пожелахме да сме кандигати за „проектата“.) А патриархът ми отговори: „Ами... – и със забавяне продължи, – престоявах на Бога, Той да рещи и да стори каквото е необходимо, според волята Му!“

Всички могаз още, като председател на Централната комисия по подготовката и провеждането на Патриаршеския избирателен църковен събор, аз лично се убех в тази истина – спомни си мълчаливостта му по време на избора на примата кандигати за патриаршеския престол, когаз ние, мит-

рополити, спитнахме го разгледа на един глас на проценти, за да се доберем до двамата претенденти. И след като бях чул патриаршеските му словца при интервюта, дойдох аз до убеждението, че Бог действително си постави избранки за наш първоосветител. Убеген и в молитвената подкрена на блаженноочината патриарх Максим за кандигатурата на дяро Неофит, търбро израцк станаховително си: „Шом смятам, че новото ми служение е Божия воля, изражена чрез нашия глас, аз длъжен да гледам само напред и нагоре. Моля се да си здрав и успешен, заради Бога и нас, тбше изборител и прител на Господ!“

Призоваваме го да го добри побече за Вярата, любовта и особено за любима ти с тема – Божията свѣтлина. Майката Божия до обича, пази и укрѣпва. Синод Вярваме, че като Троянския Троеурчица Чудотворница тя ще се поужи за него като троянски брат..."

За духовната сила

Ние знаем какво е здравословното състояние на патриарх Неофит. Някои мислят и не се събят да зорвят какво ли не... Той обаче е предал себе си на любовта Божия. Неговата молитва, или по-точно негово желание, е Бог да бъде милостив към него. А когато се надява на Неговата благозат да осени живота и служението му, не се бои от смъртта. Защото живее с надеждата, че и след смъртта ще бже с Христос Господ.

С нея си живот патриарх Неофит се старееше да ни разкрие тази тайна: постоянно да се стареам да придобяваме благозатта Божия, като не се отделяме от Христос, а Му отдаваме целия си живот. А това става, като мислим за Него и имаме Неговите мисли и чувства. Тогава ще почувстваме чудото на Негово служение и работа за доброто на нашата душа, която пребивава в Църквата, на която Глава е Христос.

Когаз патриархът стоим прег свѣтете Тайни и приета свѣтото Тяло и Кръв Христова, той се моли за цялата Църква, което трябва да правите и вие, досточимни прителми в Господа. Това е истинският път – да обичаме Христос и Неговите братя и сестри, да се стареам да станем свѣтци в Неговата любов.

След спитриженето на монах Неофит в Троянския манастир, 3 август 1975 г.

Негово Семейство Бо знае още една тайна. Той се Вслушва в думите на премърия Солон, който казва: „Начало на мъдростта е страхът Господен и познаването Свѣтаго е разум; защото чрез Мене ще ти се умножат знанието и щети се прибавят годините живот“ (Притч. 9:10-11). Това е секретът за нас – да придобим тази мъдрост и това знание, та Всичко в нас да зароботи хармонично и в всички неща да тръгнат както трябва, та да живеем в здраве и радост.

Молитвенек

Казват, че мъчалчивосте хора не се срещат често, не са обичани и прегпочитани. Мълчанието обаче го позволява още в този живот да се усети ухането на другия, вечния живот, който дружете не могат да проумят. Мълчанието изпълнява с радост душата на блаженноочината патриарх Максим, така е сега с дяро Неофит, неговия наследник. Дядо Неофит говори със своето мълчание. Той мълчи не защото няма какво да каже, а от смирено чувство. След обмислено мълчание от негово страна сежда внимателно обмислено добро краткословие. Нераяко патриарх Неофит е отозвал ся мълчание на мои прегвикателства и така наистина е изчезвало напрежението у мен. В СВ. Синод също смалвама свѣтете елемти прва заради мира, единството и любовта. И, разбира се, в повечето слушачи печели, докато лично изглежда, че губи.

Патриархът ни е мъчалчив, но постоянно разговаря с Боза със смирено сърце, вътрешно спокоествие, прѣзвеност и кропност. Вярва, че мъчалчивостта и молещата есв. Бозогуица „Достойно ест!“ в патриаршеската катедра ла бгу винаги над него. СВ. Исаак Сириец пилче: „Не Всеки мъчалчив човек е смирен, но Всеки смирен човек е мъчалчив!“ Появилан от си-

накарсите, които дяро Неофит обича да чете, и то подобно на свѣтешите мълчици, справуайки се да не забуди благозатта и радостта от огласяването на прегживанията.

На обичия на патриарх Неофит не поднасяме скъпи подаръци, но с любов честитим 70-годишнината му и като на наш брат, роден от българска майка и отглеждан под ериците на нашата обща духовна майка – Българска православна църква, целуваме ръка и братски го прѣврешаме.

И накрая ми се иска заедно да се помолим на Господ, който го избра за патриарх на Собор български православен народ (Прем. 9:7), да му прати премъдрост от Свѣтете небеса и от престола на слава Ва, да му помая в трудовете му, за да знае какво е благозатно прег Него (10 ст.), та да бже достоен за престола (12 ст.). Да изомлим тъй Божията премъдрост, та заедно с него и ние да можем да постигнем онова, което с мъка разбираме (16 ст.), тъй както бже премъдростта Божия кой би дръзнал да изследва нечесата?

Да се помолим още, Бог да чупе протселната молитва на патриарх Неофит – чрез премъдростта да познаме каква е Неговата Воля за нас. Нещо необичайно, но възможно. Защото мълчавието и благ Господ ни е изпатил от зоре и Собор Свѣти Дух (17 ст.), да ни покаже пътятната правни и това, което е Него му угодно.

Прочее, дрази събрате и съслужителите в Господа, според любима ти библийска книга „Песен на песните“; „друзиете слушат гласа ти; дай и аз да го послушам“ (8:14), та Всички да вървим подире ти, понеже познаваме гласа ти (Йоан. 10:4). Това е молитвата ми по случаи 70-годишния ти юбилей!

Блазословена 70-годишнина!

Силки: личен архив на Борис ЦАЦОВ

Съболезнователни адреси

По повод самолетната катастрофа в Синай, Египет

По повод самолетната катастрофа на Синайския полуостров, Египет, при която загинаха 224 руски граждани. Негово Свѣтешество Българският патриарх и Софийският митрополит Неофит изпатри до Негово Свѣтешество Московския и на цяла Русия патриарх Кирил съболезнователен адрес, в който се казва:

Ваше Свѣтешество, Възлюбени в Христа събрате и съслужителю! В деняния скръбен ден, когато духовността и богословният народ се помолим за упокоение душата на престоплетената Български патриарх Максим край неговия гроб в Троянската свѣта обитея, а дълбока мъка прехелесте вестта за трагичната кончина на 224 руски граждани при самолетната катастрофа на Синайския полуостров, Египет.

Ние въярваме, че блажени са ония, които Господ е избрал и приел, заплова заедно с нашата отечествена община сестра Руската православна църква усердно се молила на Бога да унокон дарила на неинио закличател Божия чеда и да ги настани на добро място, където няма болка, ни печал, нищо въздишка, но живот безкраен!

Вярваме, че израелската братска подкрена към ващата св. Църква ще Ви утешиа и крепи в този труден момент на дълбока мъка. Заплова от свое име и от името на клира и миряните на Българската православна църква изказвал най-искрени съболезнования на Вас, Ваше Свѣтешество, и на близките на загиналите при този трагичен инцидент.

Присиям Венопателя Боза – „Отец на милосърдието и Бог на всяка утеха, който ни утешава при всяка наша скръб“ (2 Кор. 1:3-4), да даде утеха на всички скръбници и да им дарила сили да прѣвъзмогат мъката от тежката загуба!

31.10.2015 г.

*С братска в Христа Господа любов:
[и] НЕОФИТ, патриарх Български*

По повод трагичния инцидент в Букурещ

По повод трагичния инцидент в Букурещ, при който пострадаха и загубиха живота си десетци млади хора, Негово Свѣтешество Българският патриарх и Софийският митрополит Неофит изпатри до Негово Блаженство Румънския патриарх Даниил съболезнователен адрес, в който се казва:

Ваше Свѣтешество, Възлюбени в Христа събрате и съслужителю! В този тежък момент, когато с дълбоки прискръбне посрещане вестта за трагедията при пожара в южену клуб в Букурещ, прекреснал в ранна възраст зеляния живот на десетци млади хора и потопила в скръб българска румънска народ, от свое име и от името на клира и миряните на Българската православна църква изказвал най-искрени съболезнования на Вас, на близките и на загиналите и на пострадалите при този трагичен инцидент.

Верни са думите, че „кога страда един члвк, страда с него всички членове“ (1 Кор. 12:26), заплова не можем да останем безпричастни към скръбта на нашата община сестра Румънската православна църква за неочаквано отшлители си от този свят неини чеда. Присѣднанаем към Вашите моления и нашиете молитви към милостивия Бог да прости всички воли и неволи прегрешения на загиналите и да ги приеме в селенията на праведните, където няма болка, ни печал, нищо въздишка, но живот безкраен.

Присиям Венопателя Боза – „Отец на милосърдието и Бог на всяка утеха, който ни утешава при всяка наша скръб“ (2 Кор. 1:3-4), да даде утеха на всички скръбници и скоринио възстановяване на пострадалите!

31.10.2015 г.

*С братска в Христа Господа любов:
[и] НЕОФИТ, патриарх Български*

Отдел „Връзки с обществеността“

От стр. 1

И то при положение, че ние неофициално ги предупреждавахме, че такава стъпка ще повлияе негативно на диалога помежду ни. Упоменатият архимандрит Виктор твърдеше, че е клирик на Еладската църква, където е приет на основание отпускно писмо от вече починалия блаженейши митрополит Киевски и на цяла Украйна Владимир. Но след отправено запитване към Еладската църква ни бе отговорено, че архим. Виктор не е клирик на тяхната Църква, а е под юрисдикцията на УПЦ, където е приел свещенически сан. Това беше ясно от самото начало, тъй като, отчитайки особените отношения между Църквата и държавата в Гърция, където свещениците получават заплатите си от държавната казна, за украински архимандрит не е така просто да стане пълноправен клирик на Еладската църква.

Въпреки всичко, ръководството на УАПЦ не се вслуша във възраженията ни и направи своя избор.

Така че за нас е трудно да разберем логиката на действията на новото ръководство на тази конфесия. За провеждането на пълноценен диалог е важно другата страна да бъде прогнозируема и да носи отговорност за думите и делата си. Ето защо сега диалогът с УАПЦ е в застои, но ние следим дейността им без да се намесваме и оставаме открити за разговор, стига този диалог да се води с нужната отговорност, а не на думи да заявяват, че са готови за диалог, а действително да говорят обратното.

– А каква е точно целта: обединението на трите православни църкви на територията на Украйна?

– Да, именно. Защото нашата цел и желание е да възстановим единството на Православието на територията на Украйна и едва след това да пристъпим към разрешаването на въпроса за статута на нашата Поместна църква: дали тя да бъде автокефална, автономна – обсъждат се различни форми, но най-важното на този етап е възстановяването на единството ни.

– Какво пречи за постигането на това единство?

– На първо място вмешателството на политиките в църковните дела и политическият начин на мислене относно Църквата от страна на някои хора от църковните среди. Сега се появиха и други препятствия. Преди всичко изключително агресивната политика по отношение на нашата Църква от страна на другото неканоническо църковно образование – Украинската православна църква – Киевска патриаршия (УПЦ-КП). Техните клирици и миряни превземат със сила нашите храмове при поддръжката на местните депутати, и дори на силовите структури. В общи линии това се случва в Западна Украйна. Досега са превзети около 30 храма, шест са под заплаха от превземане, два са запечатани. Тази тяхна ненавист и агресия се подхранва от клеветнически обвинения по адрес на нашата Църква, че поддържа сепаратистите, че в нашите храмове крием оръжия за сепаратисти и др.

– В България още полним смутните години на разкола и дълбоките рани, които нанесе той на Тялото Христово, още не могат да се заличат. Какви са пораженията, които Вие като клирик на УПЦ-МП констатирате с днешна дата в Украйна?

– За съжаление, заради разкола ние губим твърде много сили в междуправославните противопоставяния, вместо да насочим усилията си в мисионерска дейност.

– Какво поражда разкола? Вероятно този въпрос би имал различни отговори,

ИНТЕРВЮ

ДА СЕ ВСЛУШВАМЕ В ГЛАСА НА ЦЪРКВАТА

ако го разгледаме в политически, исторически, църковен или духовен план. Кой е отговорът, който сте приели за себе си?

– Началото на разкола фактически започна с отделянето от Московската патриаршия, с ненавистта към Руската православна църква, Русия и Москва. Особено сега, когато Украйна и Русия са в политически конфликт, когато в Източна Украйна се води война, това разделение между православните в Украйна се засили още повече. Проблемът е там, че сред клириците и миряните на УАПЦ и УПЦ-КП мнозина са чувствителни повече към политическия, отколкото към църковния живот. Макар че сред тях има и немалко искрено вярващи хора.

В нашата Църква вярващите са по-малко заангажирани с политиката, и повече живеят църковен, аполитичен живот. Сред нашите вярващи християни има хора, които обичат Русия и не я смятат за враг, има и такива, които ненавиздат Русия, но не е наша работа като духовници да определяме техните политически възгледи.

Сред вярващия народ на Украйна има хора с различни политически симпатии – прозападни, произточни... с различна визия за политическото бъдеще на страната. Но ние не можем да поставим диалога върху основата на тези политически пристрастия, защото така той се обрича на неуспех още преди да е започнал.

В духовен план причина за църковния разкол в Украйна е нарушаването на принципа на съборността в Църквата, непослушанието към Църквата и гордостта, която се проявява в амбициите на отделни йерарси.

– А коя е онази стабилна основа, на която може да се изгради това единство?

– Основа за постигане на църковното ни единство може да бъде единството църковният, а не политизираният подход. Политическият дискурс трябва да се отдели от църковния. В хода на преговорите трябва да се базираме единствено върху каноните на Църквата и да видим как да преодолеем някои канонични нарушения, които са допуснати при възникването на разкола. Това е полето, което е общо за всички ни и на което можем да изградим единството си.

Според мен нито УПЦ-КП, нито УАПЦ могат да съществуват самостоятелно в далечна перспектива. Те трябва да станат част от Едната свята православна Църква. Вярващите от тези конфесии представляват само част от украинското Православие, и при това не най-голямата част. Тази част се идентифицира с украинската култура, език и е с ярко изразени антируски настроения.

Политическите сили в Украйна се опитват да преодолеем разкола чрез насилствени методи или чрез интриги, като например опитите разколническата църква да бъде призната от Константинополската патриаршия, но подобни методи могат само да усилят разделението между хората.

– На какви компромиси е готова УПЦ-МП, за да постигне това единство и на какви – не?

– Разбира се, има различни форми за приемането на разколниците в лоното на Църквата Христова. Ние сме готови да ги приемем, като оставим свещениците в енориите, в които са сега, а архиепископите – в техните сегашни епархии. Ръкоположените в каноничната Църква се приемат чрез покаяние, но трябва да бъдат допълнени свещеническите и епископските хиротонии на тези клирици, които са ръкоположени във времето на разкола. Има гръцка практика за допълване на хиротонията – по време на св. Литургия се дочитат някои молитви.

За да можем да служим заедно литургия, а нашите вярващи без смущение да се причастяват при тях, трябва да знаем, че техният сан е законен, каноничен, защото същинското единство е ехаристийното. Ние не искаме от тях да се откажат от нищо – те ще си останат на местата на сегашното им служение, но ще придобият каноничност, ще получат признание.

Те служат поголовно на украински, а ние на църковнославянски. Нека, това не е съществен проблем. Единството е в каноничността и възстановяването на ехаристийното общение.

– А в случаите на дублиране на епископи?

– Това е сериозен проблем. Ние действително имаме случаи, когато на едно и също място (в една област) служат по двама-трима епископи, при това често и с един и същи титул. В Църквата не е прието повече от един епископ да носят един и същи титул и ние се съобразяваме с това и по отношение на Католическата църква. Например, в Париж има няколко православни епископи – руски, сръбски, румънски... Но нито един от тях не носи титул «Парижки епископ», това е титулът, който носи местният католически кардинал, а православните епископи там носят други титули.

Ако в Украйна на територията на една епархия например има 50 енории на УПЦ-КП и 300 на УПЦ-МП, нека нещата да останат както са сега, но титулите трябва да бъдат променени, за да не се дублират.

– Кои са главните заплахи за Украйна днес и главните предизвикателства пред Църквата в Украйна?

– Главната опасност, разбира се, е войната в Източна Украйна. Това е хибридна война, в която присъстват както елементи на вътрешен конфликт, така и външна намеса. Така че главната задача на Украйна трябва да е въдворяване на мир. Едва след това може да започне диалог за преодоляването на вътрешните противоречия и отношенията с Русия и другите страни. Ние имаме сериозни вътрешни проблеми, като например корупцията и влиянието на олигарсите върху живота на страната. Историята показва, че онези общества, които са зало-

жили на развитието на богата средна класа и на строгите правила, са по-успешни, а разделиенето на бедни и свръхбогати рано или късно води страната до колапс.

Ние разбираме, че в голямата политика и, още повече, в геополитиката силните на деня не възнамеряват да се вслушат в гласа на Църквата. Ние можем да призоваваме, да осъждаме и т.н., но в крайна сметка мисията на Църквата е друга. Важното е нашето свещенство да е с народа, който е разделен от войната и пропагандата, да скърбим заедно с хората, да се молим заедно с тях, да помагаме на онези, които са в беда, на преселниците, на бежанците, на войниците. Сега най-важно е хората от Църквата да помагат на всички, даже на своите политически и идеологически опоненти, както милосърдният самарянин от евангелската притча е помогнал на нападения от разбойници юдеин. Стрелбата може да се прекрати много скоро, но войната в сърцата на тези, които са засегнати от нея, няма да заглъхне скоро и след приключването на военните действия Църквата още много дълго ще трябва да лекува следите от войната в сърцата на хората. Това е нашето призвание и ние сме длъжни да го следваме. Въпреки войната, въпреки разкола, Църквата трябва да носи и носи своето служение – духовната грижа към конкретния човек на конкретното място.

Вие споменахте за събора на УАПЦ, където нашият митрополит Онуфрий отпрати предложение към тях за възобновяване на диалога. С благословението на Негово Блаженство аз съпровождах владика Варсануфий на този събор. Длъжен съм да кажа, че там, както навярно и в другите конфесии, има мнозина искрено вярващи клирици и миряни. Аз се запознах с много клирици на УАПЦ, имаме прекрасни човешки отношения, от които в мен останаха много приятни впечатления. И когато се разотвихме след края на събора, за момент хипотетично си представих, че си тръгвам от Събора, на който са обявили прекратяването на разкола, обявили са обединението на Църквата в Украйна, представих си, че вече имаме единна Църква. Но като гледах хората по улиците на Киев и реалния живот наоколо, си помислих, че вероятно с това нищо няма да се промени. Много хора ще продължат да живеят досегашния си живот с всичките му греховни прояви: пианство, блудство, наркомания, разводи, съпругески изневери и така нататък; тоест, пред Църквата пак ще лежи огромно поле за работа, защото «жетвата е голяма, а работниците малко» (Мат. 9:37). Преодоляването на разкола, обединението, хипотетичната промяна на статуса на Църквата – това не е панацея, не е избялването от всяко зло. Пред Църквата стоят вечните задачи, поставени от Господ Исус Христос. Основната и най-главната от тях е спасението на човешките души. Това трябва да вършат свещениците тук и сега.

– Бог изпраща в свое време най-подходящия предстоител на дадена Църква, за да я преведе безбедно през изпитанията на времето. Какъв е Негово Блаженство Киевският и на цяла Украйна митрополит Онуфрий? Как мислите, защо именно него издигна Бог за предстоител на УПЦ?

– В известен смисъл блаженейшият Онуфрий прилича на светейшият патриарх Неофит. Приличат си по това, че и той по никакъв начин не се е стремил да стане предстоител. Още повече, че при нашите политически и църковни условия това не е чест, а тежък кръст.

– Първоцветелското служение при всички обстоятелства е тежък кръст.

На стр. 7

От стр. 6

– Да, така е. Цялата критика относно недъзите на Църквата и общественото неблагополучие, враждата срещу Църквата, секуларното общество, което не разбира естеството на Църквата... Всичко това е насочено срещу предстоятеля, защото той оглавява Църквата. Нашият митрополит е човек-монах, той не е политик, а монах. Той се е подвизавал в Троице-Сергиевата лавра, после в Почаевската лавра, повече от 20 години в Буковинска и Черновицка епархия и просто смирено е следвал волята Божия. Когато Господ го избра за предстоятел на УПЦ, той смирено прие този възложен му от Бога кръст. Този човек е прост и искрен във взаимоотношенията си, радостен, с неизменна тиха усмивка, но в същото време принципен, твърдо стоящ в Истината.

Когато през 1991 г. стана отделянето на УПЦ от МП, той беше един от духовниците, които не подписаха този документ, защото в този акт виждаше заплаха от разкол в Украйна. Тогава митрополит Филарет го свали от катедрата му. Владика Онуфрий беше популярен и обичан от хората и те бяха готови да го подкрепят, но владика Онуфрий ги възпря, като каза: „Аз съм монах и трябва да имам послушание към Църквата“. Той се оттегли на покой и не предизвика разкол, за разлика от митрополит Филарет, който откажа да се смири, когато го помолеха заради мира в Църквата да освободи Киевската катедра. Владика Онуфрий се смири и прие сваянето си от катедрата като Божия воля и впоследствие Бог го издигна начело на УПЦ.

Ето защо за нас, обикновените свещеници и вярващия народ, той е пример за това, колко е важно послушанието пред Църквата.

– Вие не за първи път посещавате България. Какви са Вашите впечатления от Предстоятеля на БПЦ – светейшия патриарх Неофит, от БПЦ и страната ни?

– С Негово Светейшество патриарх Неофит имах възможността да се запозная още когато той беше Русенски митрополит. Тогава аз още работех като сътрудник на отдела за външно-църковни отношения при Московската патриаршия и отговарях за връзките с БПЦ. В онова време ние имахме няколко визити в България с различни делегации и по различни поводи. Трудно ми е да кажа точно колко пъти съм идвал в България, но това мое посещение е вероятно осмо или девето. Запознах се с Негово Светейшество нинездравствания патриарх Неофит преди повече от 10 г. – вероятно 2004-2005 г. Това, което веднага ме впечатли у него, бе неговото вътрешно благородство. Той е човек с изключително благородна душа. Неговият външен вид е аристократичен и съдейки по поведението, думите и делата му, самото му сърце е пропито от този духовен аристократизъм, от духовно благородство. „Аристокрация“ се превежда като власт на най-добрите. Него очевидно Бог го е избрал още от утробата на майка му, за да го постави нависоко, като образец, като икона.

Той по Божията воля беше избран от Патриаршеския църковно-народен избирателен събор, от архиереите, духовенството, вярващите. На българския народ определено му провървя с избора на такъв Предстоятел на Църквата. Това е човек икона, човек образец, „правилно вери и образ кротости“ и т.н., образец за подражание за благочестивия български народ, когото Бог очевидно много обича. Говоря това искрено. Неговото отношение към всеки човек поражда със своята сърдечност и топлина, с непритворство и истинска любов. Ето и мен, обикновения, тогава току-що дипломирах се, сътрудник на патриаршията, обикновения свещеник,

ДОСТОЙНИ СВЕЩЕНОСЛУЖИТЕЛИ НА БПЦ

Слово в памет на отец Димитър от Дивля и негови събрата

Отец Димитър Пенкьовски е роден през 1906 г. в с. Пенкьовци, в голямо благочестиво семейство. Ръкоположен е за свещеник през 1930 г. в Бачковския манастир.

С ревност встъпил в служението в с. Дивля, Земенска община, откъдето е родом съпругата му. Ремонтирал и благоустроил храма „Свети пророк Илия“, проповядвал с духовна реч за спасение, помагал по всякакъв начин на паството си, бил за пример с родолюбие, честност и трудолюбие. Но на 9 септември 1944 г. сложили край на мирния богоугоден живот и в това българско село, и за семейството на този православен пастир. Той изчезва безследно след заграждане в милицията на 13 ноември 1944 г. Иван е името на човек от Дивля, който съобщил след години на зет му, че отецът е убит.

Дъщерята на отец Димитър, Тинка, си спомня с болка скърбите и униженията, които близките на отеца са преживели. През 1965 г. ОНС Перник издава акт за отказ на пенсия за презвитерата, в

който пише, че отецът е „ликвидиран“ заради фашистка дейност. Клеветата е безспорна, защото той е бил истински пастир, който не делал хората и помагал и на повлияните от комунистическата идеология, а за политика никога не говорел. Бил много уважаван от всички.

Но имало местни хора, в които влязъл бесът на злобата и жестоко били убити видни хора от Дивля, както и от много други селища в този край. Отците – и заради духовния сан и бъдещата заплаха за целите на атеистичната власт.

Мъжество и покаяние са били нужни в часовете на изтезанията и насилствената смърт, за да бъдат приети душите в святост. Също и все-

опрощаваша любов, с която да се помисли: „Боже, прости им, те не знаят какво правят“. Дай ни ги и на нас, Господи, по молитвите на свещеномъчениците и изповедниците – духовни лица от Българската православна църква, пострадали заради Христа и духовния си сан през 1944 и 1945 година и след това. Защото не искаме да мислим, че от стотината убити и няколко стотици много пострадали, но оцелели в лагерите и затворите, и още няколко стотици изповедници на мястото на служението си, няма такива, които предстоят в святост пред Бога.

Да се навяваме, че въпреки трагичните последици от получената по нецърковен начин църковна независимост и последвалата я схизма, която е продължавала и във времето на мъченическата им смърт и на най-големите страдания, те не само са били достойни свещеници, но има и увенчани в мъченичество или изповедничество. А дали ще заслужим да се явят Божи знаци – чудеса – за просияли свети сред тях и дали ще има кой да види тези знаци, зависи както от това дали ги помним и почитаме, така и от ревността ни за духовен живот в Христа. Нека, с Божията помощ, да продължим по духовни околии проучванията от 15-те тома на изумения Валентина (Друмева). В тях освен за отец Димитър от Дивля е писано и за неговите събрата от Пернишко, Радомирско и Трънско: за убитите отец Александър от с. Горна Диканя, отец Йордан от Негованци, отец Борис от кв. „Църква“, отец Георги от с. Гълъбник и отец Кирил от с. Дебели лаг, както и за изповедниците

отец Павел и отец Иван от с. Кленовик, отец Любен от с. Дрен, отец Страхил от Брезник, отец Иван от кв. „Мошино“, отец Стоян, отец Цвятко и отец Арсений от Трън, отец Павел от кв. „Калкас“, отец Йордан от с. Ноевици, отец Петър от Радомир.

Поклон на достойните отци, убити или изповедници, с надежда да имаме застъпници от тях пред Бога. Вярваме, че има сред тях такива, които ще ни помогнат с молитвите си за много належащото извършване на усилената катехизация на православните християни, за преподобяване на вероучение в училищата, за изоставяне на суеверните и езически обичаи (както е бесспорно и разпространеното в този край кукерство), за ръкополагане на повече свещеници, за увеличаване на монасите, за усърдно служение на духовните лица и за благотворно послушание на всички според каноничния ред в Църквата.

Нашата молитва за упокой за вас, отци, нека да бъде заедно с нашето покаяние за слепотата или малодушието да не направим по-рано добрия избор – тесния път към Бога чрез църковен живот. И тази молитва Господ да я приеме за проща на нашите грехове, а вие да сте сред увенчаните мъченици. И нека всички, които сме живели в онова атеистично общество да се срамуваме и да се каем за нашия дял поради безучастие или дори за най-малко участие в богоборчески организации и в избирането на атеистична държавна власт.

Монахиня МАГДАЛИНА

той ме помни и винаги когато имам възможност да се срещна с него, ме назовава по име. Този белокоп, благообразен, висок, достолепен мъж с действително патриаршески вид и поразяващо достойнство! Патриарх с голяма буква!

Аз от сърце му желая здраве и дълголетие, та според човешките мерки достатъчно дълго да оглавява БПЦ и да украсява светото Православие. Пожелавам вие, неговите сътрудници, неговите митрополити, неговото духовенство и паство, целият български народ да го цените и да му помагате. В наше време има голяма криза на лидери. Хората не знаят на кого да вярват, кого да следват. А вие сте истински щастливци да имате такъв истински лидер. Във вашата история патриархът често е имал решаваща роля и аз бих искал да ви пожелая и занаят Бог да ви изпраща такива именно достойни патриарси като патриарх Неофит.

– Кои са сферите, в които Църквата и държавата могат да си взаимодействат

и как да става това без да се нарушава тяхната автономност?

– Ние сме за партньорски отношения с държавата, защото считаме, че макар Църквата да е отделена по закон от държавата, то тя не е отделена от обществото. Църквата е гласът на вярващия народ и тя може да излага своята позиция по един или други въпроси, които касаят обществото.

Има много сфери, в които Църквата и държавата могат да си сътрудничат. Църквата например има огромен педагогически, възпитателен потенциал и сътрудничеството в образователната сфера е абсолютно необходимо. У нас има хубави нови закони, които дават възможност на Църквата да открива свои учебни заведения във всички степени на образованието, каквото право няхмахме преди.

Друга такава сфера е армията и служението на капеланите във войската и силовите структури. Медицината, работата с младежите... това са все сфери, в

които Църквата и държавата могат успешно да си сътрудничат. Разбира се, държавата не бива да се меси в делата на Църквата, така както и Църквата не бива да се меси в делата на държавата.

– Кажете, как може съвременният човек правилно да се ориентира в този, често противоречив поток от информация?

– Предполагам, че за вярващия, църковния човек това е много по-лесно, отколкото за нецърковния. Онзи, който живее с Бога в молитва, чувства в сърцето си каква информация му е нужна и коя му е излишна, къде е истината и къде – лъжата. В мрака на житейските бури църковният човек винаги ще гледа към църковния фар, към позицията на Църквата Христова в конкретната страна и на конкретното място и това ще му помага да се ориентира правилно към тихи присъдания. Тази позиция може понякога да звучи едва доловимо, но тя винаги е правилна и трябва да се вслушваме в нея.

Интервюто взе:
Александра КАРАМИХАЛЕВА

ПРАВОСЛАВИЕТО ПО СВЕТА

Св. Седмочисленици и св. Йоан Кукузел. Стенопис от храм „Св. Богородица“ в манастира „Арденица“, 1744 г.

АЛБАНИЯ, която не познаваме

щите сгради в албанските селища и като размери, и като местоположение, и се развива активна просветителска и социална дейност.

Много са обектите, които си струва да се посетят, но голяма част от тях са все още недостъпни поради лошата, но бързо изграждаща се, инфраструктура на страната, в която само допреди години е нямало лични автомобили. Ще ви разкажа за някои от тях, които успях да посетя в рамките на едноседмично пътуване.

Пътувайки от границата с Македония към Тирана, пътят се отбихме да видим новооткритата базилика в центъра на Елбасан – бързо обновяващ се град, както повечето в Албания, въпреки затварянето на местния металургичен комбинат, давал поминък на жителите му преди краха на комунизма. Базиликата е от IV-V в., разкопките продължават, а прекрасните мозайки открити там са покрити временно с пръст, докато изградят покривно покритие, за да се предпазят от повреда. В крепостта от другата страна на улицата, по лабиринта от тесни калдъръмени улечки, притиснати от безразборно застроени през последните години къщи, откриваме църквата „Пресвета Богородица“ – за съжаление, свещеникът е разкольник.

На 7 км западно от Елбасан се намира манастирът „Свети Йоан Владимир“ или „Shen Joan Vladimirit“ – както е изписано на табелата до портата му. Влизам в двора и първото, което ми прави впечатление, са безроините фрагменти от мраморни колони, някои служещи за крака на пейките, други – просто експонирани около алеите. Новоизградени сгради приютяват момичета по време на организираният тук от Албанската църква лагери. Храмът – набързо възстановен, с двукатен покрив на мястото на някогашното куполно покритие и с излезти от цимент колони, на мястото на мраморните, съвременен иконостас.

Френският учен д-р Ами Бюе документира, че манастирът е основан към 1000-та година, че тук идват поклонници от всички страни и че това е единствената запазена останка от старото българско царство, в Средна Албания. Манастирът е издигнат на лобното място на дуклянския княз Йоан-Владимир, приел мъченическа смърт. Цар Самуил през 998-999 покорява Далмация и Загория (Босна и Рашка) и пленява непокорните местни велможи. Така княз Йоан-Владимир попада в Преспа, където в благочестивия княз се влюбва царската дъщеря – княгиня Теодора Косара. Самуил благославя брака им, назначава княза за управител на

присъединените към България земи. След кончината на цар Самуил наследият българския трон цар Иван Владислав с коварство убива княз Йоан-Владимир на 22 май 1015. Според житието на княза мъченик мечът не могъл да узви Йоан-Владимир и той кротко подал на убиеца своя меч с думите: „Искаш да ме убиеш, брате, но не можеш. Ето моя меч! Готов съм да бъда убит, както Исаак и Авел!“ Злодеят го посякъл. Тогава станало чудо. Светият мъченик се втурнал с посечената си глава в ръце и влязъл в близката църква, в която вече паднал и предал на Господа светата си душа на 22 май 1016 г.

Жена му отнесла тялото му в неговите владения и тържествено погребала в църквата, при която сама завършила живота си в пост и молитва. Нетленните мощи на св. княз Йоан-Владимир били прославени с изтичане на целебно миро и с извършване на чудеса, а множество поклонници от всички краища се стичали в манастира, носещ името му, за да му се поклонят.

Преданието говори, че анжуйските франки от Неаполитанското кралство искали да пренесат мощите отвъд Адриатика, но придолжителите води на река Шкумба осуетили техните планове, в което те съзрели Божие предупреждение и промисъл, и оставили мощите непокътнати. След разрушаването на манастира при Енвер Ходжа мощите са отнесени в Тирана.

Старобългарски надпис осведомява, че манастирската черква е унищожена, вероятно от земетресение, и обновена от албанския крал – Карло Топия през 1381 г. Във втората половина на 18 век храмът е изписан от един от най-видните зографи в албанските земи – Костадин Шпатарак, ученик на Онуфрий зограф. Манастирът става център на образованата към 1762 г. Архиепископия на Драч, в него резидира първият неин предстоятел – архиепископ Григорий Драчки, и превежда тук през 1761 г. за пръв път Евангелието на албански – известното „Елбасанско евангелие“ – което е най-старият ръкопис в албанската православна книжнина.

Манастирът е разполагал с голяма библиотека и ценни икони. По стените има някои скулптурни релефи, орнаменти, фрески и по-нови графити, релеф с герба на Карло Топия и пр., много от оцелялото е прибрано в Националния исторически музей. През 1948 г. манастирът е обявен за паметник на културно-историческото наследство в Албания.

Следва
Александра КАРАМИХАЛЕВА

Отломките от мраморните колони в двора на манастира „Св. Йоан-Владимир“, гр. Елбасан

Манастирският храм

Новооткритата базилика в гр. Елбасан, IV-V в.

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА 2016 г.

„Църковен вестник“

1 година	30,00 лв.
6 месеца	15,00 лв.
3 месеца	7,50 лв.
ед. цена	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Таня Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.